

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. 4 : ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Α ΔΙΟΙΚΗΣΗ

10^{ος} αι. :

επαρχία

- ο αριθμός των θεμάτων αυξάνεται
- απλουστεύεται η επαρχιακή πολιτική διοίκηση

κεντρική εξουσία: αναπροσαρμόζεται

- περίπλοκη υπαλληλική ιεραρχία
- νέες υπηρεσίες
- νέα αξιώματα
- αύξηση γραφειοκρατίας
- απόλυτος συγκεντρωτισμός στο πρόσωπο του αυτοκράτορα που είναι:
 - ✓ εκλεκτός του Θεού και προστατευόμενος της Θείας Πρόνοιας
 - ✓ κεφαλή της δημόσιας διοίκησης
 - ✓ μοναδικός νομοθέτης
 - ✓ προστάτης της Εκκλησίας και φύλακας της Ορθοδοξίας
 - ✓ η εξουσία του περιορίζεται μόνο
 - ✕ από την παράδοση
 - ✕ από τους ισχύοντες νόμους, τους οποίους μπορεί όμως να καταργήσει και να εκδώσει νέους
 - ✓ εμπνέει αίσθημα δικαστικής σταθερότητας (ακόμα και οι σφετεριστές ή κηδεμόνες αυτοκράτορες προσπάθησαν να μη θίξουν το αίσθημα αυτό υιοθετώντας τίτλους «επίσημους» (Βασιλεοπάτωρ, Καίσαρ,

Ο Αλέξιος Απόκαυκος, μέγας δούκας (ναύαρχος)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Α' Ο ΜΑΚΕΔΩΝ

Βασίλειος Β΄

Β ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΡΑΤΟΥΣ - ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Τρεις θεωρίες -εποχές

1. εποχή εικονομαχίας

«το κράτος υπέταξε την Εκκλησία»

- αρκετοί πατριάρχες καθαιρέθηκαν (Φώτιος, Ιγνάτιος) ή προέρχονταν από την αυτοκρατορική οικογένεια (π.χ. Στέφανος, αδελφός Λέοντα Στ΄)

2. β΄ μισό 10^{ου} αι.

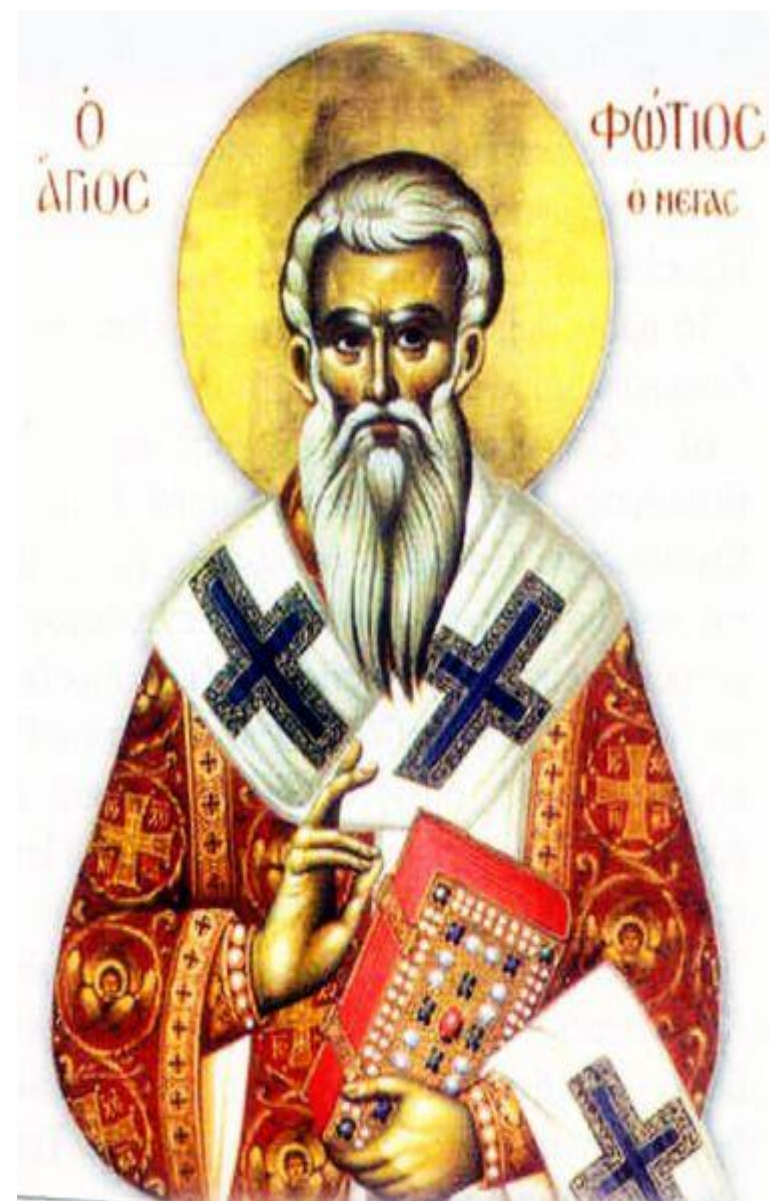
«το κράτος ανεξάρτητο από την Εκκλησία»

- ο αυτοκράτορας διορίζει τον Πατριάρχη, αλλά ο Πατριάρχης ήταν απόλυτα κύριος του κλήρου και του λαού σε θέματα λατρείας
- σε θέματα Πίστεως αποφασίζει όχι ο Πατριάρχης αλλά η εκκλησιαστική σύνοδος

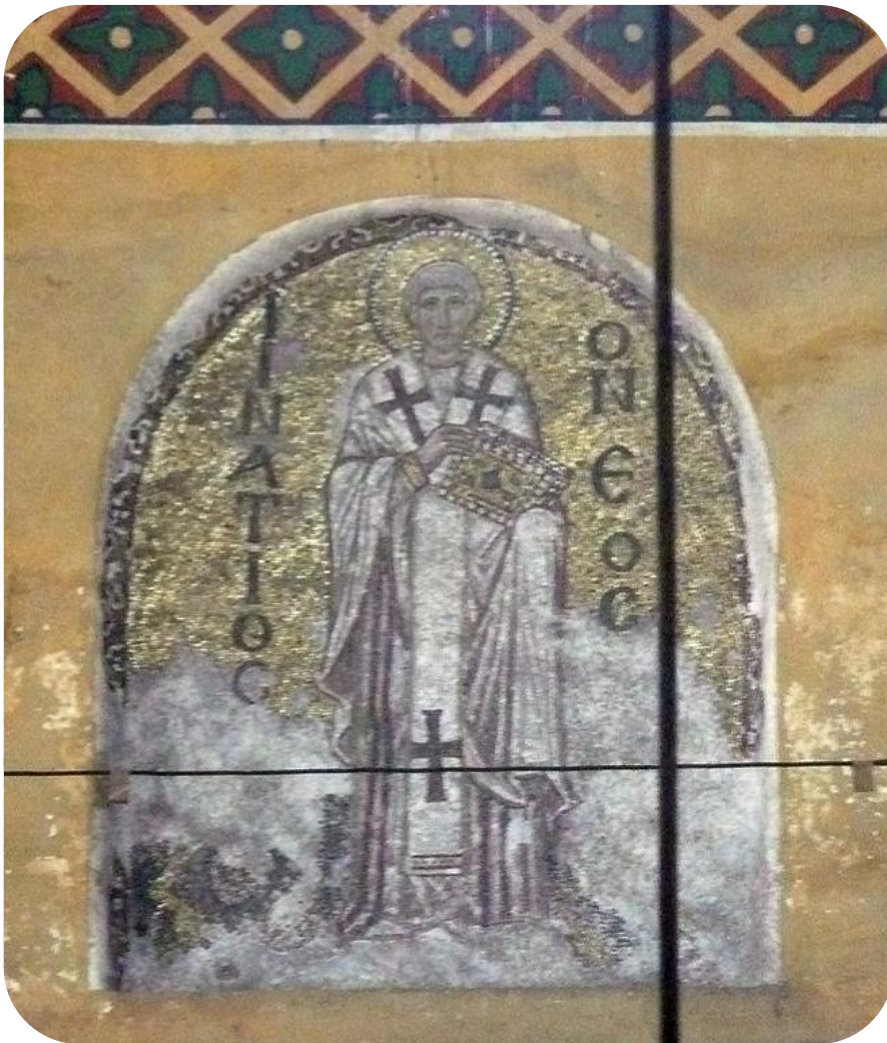
3. τελευταίο τέταρτο 10^{ου} αι.

«δύο παράλληλες εξουσίες» (εμπνευστής της θεωρίας ο πατριάρχης Φώτιος)

- αυτοκράτορας και πατριάρχης: δυο κεφαλές της οικουμένης
- εμπνευστής της ο Φώτιος
- εφαρμογή της κυρίως επί αυτοκράτορα Βασιλείου Β΄
- η εκκλησία υποστηρίζει το κράτος
 - ⇒ στους πολέμους κατά των αιρετικών
 - ⇒ κατά των οπαδών της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας
 - ⇒ με ιεραποστολές που βοηθούν το έργο της βυζαντινής οικουμενικότητας

Πατριάρχης Ιννάτιος

Γ' ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ

Επιδιώκεται συνειδητά η απομάκρυνση από το δίκαιο των εικονομάχων και η επιστροφή στο Ρωμαϊκό Δίκαιο , με προσαρμογές που υπαγόρευαν τα νέα κοινωνικά και πολιτικά δεδομένα

➤ *Πρόχειρος Νόμος* (870-879):

- πρακτικό εγχειρίδιο
- διατάξεις Δημοσίου και Αστικού Δικαίου
- αντλεί πολλά στοιχεία από την «Εκλογή» (νομικό έργο των Ισαύρων), αν και ασκεί αρνητική κριτική σε αυτήν

➤ *Επαναγωγή* (μετά το 879):

- συλλογή νόμων που καθορίζουν με ακρίβεια τις αρμοδιότητες του Αυτοκράτορα και του Πατριάρχη
- επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την «Εκλογή» των Ισαύρων

➤ *Βασιλικά* (μετά το 880) : η μεγαλύτερη νομική συλλογή

- διατάξεις Κανονικού (= Εκκλησιαστικού), Δημοσίου- Αστικού Δικαίου
- στηρίζεται στη νομοθεσία του Ιουστινιανού → αντανakλά κυρίως τις συνθήκες του 6^{ου} αι.
- για την έκδοσή τους δε χρησιμοποιήθηκε το λατινικό κείμενο, αλλά οι ελληνικές παραλλαγές και σχόλια των 6^{ου} και 7^{ου} αι. Αργότερα (προστέθηκαν και άλλα σχόλια.

➤ *Νεαρές* (αρχές 10^{ου} αι.)

- αντικατοπτρίζουν την ταύτιση του κράτους με τον αυτοκράτορα
- καταργούν παλιά δικαιώματα Συγκλήτου και Βουλευτηρίων των πόλεων
- γράφονται κατευθείαν στα ελληνικά

ΠΡΟΧΕΙΡΟΝ ΝΟ

ΜΟΝ, ΤΟ ΛΕΓΟΜΕΝΟΝ Η' ΕΞΑΒΙΒΛΟΣ, ΣΥ-
ναβροθέν πέντε βιβλίοις κατ' ἐκλογὴν καὶ κατ' ἰδιόμην, ὅπως ἔω-
πιδόν, παρὰ τῶν παλαιῶν νόμων φύλακον καὶ κριτὴν
Θεοφύλακον, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Β'·
Ἀρχιεπισκόπου κριτῶν προκαταρχόντος.

Epitome Iuris Ciuilis

QVAE LEGVM PROCHIRON ET
Hexabiblos inscribitur, authore CONSTATI-
NO Harmenopulo Nomophylace & iudice Thef-
salonicensi, iam primùm in lucē adita cura & stu-
dio Theodorici Adamæi Suallebergi.

PARISIIS.
Apud Christianum Wechelum sub scuto Basilien-
si, in vico Iacobæo: & sub Pegaso, in vico
Bellouacensi. M. D. XL.

Cum priuilegio
ad quinquennium.

